

Draga braćo i sestre!

1. Gospa od Anđela dovela nas je danas iz bliza i iz daleka na tvrđavu Topanu i sabrala pokraj drevne crkvice, svima dragog svetišta Gospe od Anđela, zaštitnice Grada Imotskog i svekolike Imotske krajine. U ovom velebnom slavlju čestitam vam današnju svetkovinu, čestitam vam visoki jubilej, tristotu obljetnicu oslobođenja Imotskog i Imotske krajine od Osmanlija. Dragi Imočani, čestitam vam radost, čestitam vam ponos, čestitam vam slobodu.

Zahvaljujući na bratskim riječima dobrodošlice, pozdravljam dragog pastira ove starodrevne Crkve, mons. Marina Barišića, nadbiskupa metropolita splitsko-makarskoga. Pozdravljam mnogopoštovanog provincijala Provincije Presvetog Otkupitelja, fra Joška Kodžomana te gvardijana i župnika u Imotskom, fra Kristiana Stipanovića. Zahvaljujući njihovom udruženom pozivu danas sam s vama i radosno s vama slavim nebesku zaštitnicu Gospu od Anđela.

U ovom slavlju s posebnim raspoloženjem srca pozdravljam subraću svećenike, dijecezanske i redovničke, svu franjevačku redovničku braću te časne sestre redovnice. Srdačno pozdravljam i sve hrvatske branitelje te članove njihovih obitelji, moleći Boga za duše pokojnih koji su branili slobodu i dostojanstvo hrvatskoga naroda te pravo svakoga čovjeka na slobodu i ljudsko dostojanstvo.

Radosna srca pozdravljam tebe, vjerni puče Imotske krajine, sve vas predraga braćo i sestre u Kristu, vas dragi Imočani, koji ste sačuvali vjeru u Boga otaca naših i uzdanje u budućnost hrvatskoga naroda. Pozdravljam posebno djecu i mlade, roditelje, očeve i majke, bake i djedove, bolesne i sve starije osobe. Pozdravljam sve hodočasnike, osobito vas iz drage nam susjedne Hercegovine.

S dužnim poštovanjem pozdravljam sve predstavnike državnih, vojnih, županijskih, gradskih i općinskih vlasti, sve predstavnike institucija znanosti i kulture te sastavnica društvenog i gospodarskog života. Pozdravljam članove i predstavnike ustanova i društava kulturnog života Imotske krajine, čija povijest i djela pokazuju kako se svjetlom vjere raspoznaju znakovi vremena i oplemenjuje naša svakidašnjica.

2. Gospa od Anđela, svetište Gospe od Anđela na utvrđi koju vi nazivate Topanom, Kulicom ili Forticom, ova mala crkvice, nekoć neugledna i prepuštena zubu vremena, a danas obnovljena, upravo ona postade mjestom čuvanja dragocjenoga spomena. U to maleno mjesto zbijena je sva povijest ovoga kraja, sva sjećanja, sve mijene vladavina i režima, ali i sva stremljenja hrvatskoga narodnoga bića, koje ne zaboravlja zahvalnost Bogu i odanost Presvetoj Bogorodici Mariji Isusovoj i našoj Majci.

U srcu čuvam nezaboravni spomen na veličanstveno slavlje kojemu sam prije dvije godine na Veliku Gospu predsjedao u Sinju, kao izvanredni izaslanik pape Franje. Pobjeda pod Sinjem i svetkovina Velike Gospe koja je 1715. godine u Sinju svanula u slobodi, postali su znakom po kojem je vjerni puk spoznao istinu o obrani Sinja i pomoć moćnog zagovora Majke od Milosti, čudotvorne Gospe Sinjske.

Taj je događaj odjeknuo čitavom Dalmacijom i okrijepio nadu u oslobođenje od Turaka u puku imotskom, koji je predvođen franjevcima, nakon dvije godine, dočeka dan koji se pamti, 2. kolovoza 1717. godine, kada je Imotski osvanuo slobodan. Tadašnji imotski gvardijan fra Stjepan Vrljić, zajedno s vjernim pukom, svečanim pjevanjem »Tebe Boga hvalimo«, ovdje na tvrđavi, zahvalio je Bogu za darovanu slobodu. Pjesma radosti, hvale i zahvale odjekivala je tih dana cijelom Imotskom krajinom.

Taj se dan u Crkvi slavio blagdan Blažene Djevice Marije anđeoske ili Gospe od Anđela. Gospa od Anđela, Imotski i Imotska krajina, kojoj je ona Zaštitnica, idu zajedno, jer je povijest

ovdje, vi to dobro znate i osjećate, divno združila Boga i čovjeka, vjerni hrvatski puk Imotske krajine i Gospu od Anđela.

3. Braćo i sestre, slavljenički spomen oslobođenja imotskoga kraja od turske vladavine, možemo promatrati upravo u svjetlu današnje divne svetkovine Gospe od Anđela. Svetkovina ima začetak u predanoj ljubavi koju je sveti Franjo Asiški iskazivao prema Presvetoj Djevici Mariji, koju je posebno častio u crkvi svete Marije Anđeoske, u polju podno gradića Asiza. On je za sebe i za svoju braću uz ruševnu crkvicu, koju je marno obnavljao, dobio i maleno zemljište, nazvano Porcijunkula, što znači »komadić«, »djelić«, »čestica«.

Neugledno i maleno mjesto postalo je znamenito upravo po tome što je Franji bilo dostatno za velika djela koja će dati snažan zamah obnovi Crkve u ono doba. U neuglednosti i malenosti skrila se snaga koja je, šireći radost Evanđelja, preobražavala svijet. Ta je čestica zemlje svetom Franji bila važna i dostatna. Tu se rado vraćao, tu je pronalazio mir i nadahnuća, tu je završio svoj zemaljski život.

Dragi Imočani, nije li čudesno da s jedne strane zidina imotske tvrđave možemo vidjeti divna jezera, veličanstvene bisere prirode, a s druge strane malenu crkvicu bremenitu poviješću. Ovo mjesto, ova crkvica, ova Imotska porcijunkula, ovaj komadić zemlje, vama je svet.

I ova svima vama draga slika Gospe od Anđela, pribavljena milodarima siromašnoga puka, povezuje nas s ustrajnom pobožnošću naroda tijekom povijesti i svjedoči o sada prisutnom zagovoru Nebeske Majke. Nije li predivno što ovaj vjerni puk tri stotine godina čuva tu zahvalnost u molitvi i odanosti Presvetoj Bogorodici Mariji. Divna je ta zahvalnost, ali je njezina vrijednost još veća u tome što nas čuva u bliskoj molitvenoj povezanosti s Nebeskom zaštitnicom.

Zadivljujuće je, draga braćo i sestre, da je iz tih događaja, kojih se danas spominjemo, ostala živjeti samo zahvalnost puka. Sve drugo je doživjelo promjene. Zidovi su rušeni i ponovno podizani, uklesani natpisi isprani tijekom vremena, dokumenti izgubljeni ili ostali negdje skriveni. Samo molitvena zahvalnost puka sagradila je živi spomenik, koji ovdje živi duši nam progovara. Taj spomen živi te i danas daje pouzdanje puku u novim iskušenjima i tegobama života.

4. Braćo i sestre, odavde struji poruka o onom što je dostatno i što daje dragocjenost životu. Danas svatko, stupajući na ovo mjesto, otvorenošću srca pred Bogom i promatrajući Gospu od Anđela, može spoznati što nam je potrebno, a što suvišno. Možda je prvotno potrebno osloboditi se suvišnoga da bismo prepoznali ono što nam je istinski potrebno. Ono neophodno, katkada je zasjenjeno suvišnim.

Dragi vjernici, vjerujem da svatko od nas pronalazi neko drago mjesto, neki komadić zemlje, neko vrijeme, neki trenutak u kojemu uspijevamo na jedinstven i poseban način osjetiti Božju blizinu. Povlaštena prigoda za približavanje Bogu, za prihvaćanje Boga koji nam prvi dolazi ususret jest vrijeme molitve, osobne i zajedničke.

Posebno naglašavam zajedničku molitvu u obitelji. Molitva u obitelji je blagoslov katoličkim obiteljima. Molitva u obitelji čuva obiteljsko zajedništvo koje je danas izloženo raznim izazovima koji ne promiču obiteljski život. U društvu koje se programirano i užurbano globalizira potrebno je čuvati, njegovati, iznova graditi temeljna međuljudska, rekao bih naravna, zajedništva: obiteljsko u kojem posebnu zadaću ima povezanost baki i djedova s unucima, zatim rodbinsko zajedništvo, generacijsko, zavičajno, narodno... Ta zajedništva i nepogodne okolnosti života mogu pretvoriti u lijepo ozračje duhovne »porcijunkule«.

Porcijunkula može biti svugdje gdje postoji otvorenost Bogu i njegovu naumu s nama. Bog nas često iznenadi, kao što je i Mariju iznenadio navještaj anđela Gabrijela. Ona je, u otvorenosti srca i spremnosti da prihvati Božju volju, dala nov odgovor, prikladan trenutku i onome na što ju je Bog pozvao. U otvorenosti Bogu svaki trenutak i kutak života može postati

divnim prostorom zajedništva s Bogom i s ljudima. Ljepotu življenju daju odnosi među ljudima koji se otvaraju Bogu.

5. Sveti Pavao u Poslanici Galaćanima podsjeća nas: »Dok bijasmo maloljetni, robovasmo počelima svijeta. A kad dođe punina vremena, odasla Bog Sina svoga, od žene bi rođen« (*Gal 4, 3-4*). Današnja svetkovina Gospe od Anđela vraća nas na temeljnu istinu i temeljnu poruku Svetoga pisma. Vraća nas Isusu koji spašava narod svoj od grijeha njegovih.

Porcijunkula je blagdan oprostjenja, blagdan Božjega opraštanja. Papa Franjo ponavlja: Bog se ne umara opraštati nam. Ali mi smo u opasnosti da se umorimo obraćati se Bogu i tražiti oprostjenje te odlučiti da ćemo promijeniti svoj život.

Braćo i sestre, mi se današnjom svetkovinom u zajedništvu Crkve naslanjamo na onu žarku apostolsku revnost svetog Franje Asiškoga koji je u 13. stoljeću promatrao ljude i društvene prilike svoga vremena. On je vidio zlo, vidio je napetosti i sukobe. Vidio je čak i krv koja se prolijevala među zavađenim obiteljima, društvenim skupinama i gradovima. Zato je sveti Franjo u crkvi Gospe od Anđela, u Porcijunkuli, noćima molio za narod, da bi ljudima dao znak, da im je Božje milosrđe blizu.

Gospa od Anđela je svetkovina koja nas danas podsjeća da je Božje milosrđe blizu. Gospa od Anđela potiče nas na obraćenje i povratak Bogu. Današnja svetkovina je blagdan Božjeg opraštanja i potpunog oprosta. A svatko je od nas grješan i svakome treba Božje milosrđe i oprostjenje. Bog nas svojim opraštanjem obnavlja, jer je samo Božje milosrđe u stanju spasiti čovjeka i omogućiti mu da započne iznova.

6. Braćo i sestre, oslobađanjem Imotskoga od turske vladavine Imotska je krajina ostala granično područje. Granica je tada povučena nedaleko Imotskoga, za domet topa s Tvrđave, kako je zapisano. Tako je istočni i sjeveroistočni dio Krajine ostao izvan granica Mletačke Dalmacije. To i nakon tri stotine godina svjedoči povijest ovoga kraja.

Usprkos tome granica nije uspjela razdijeliti narod jer je u narodu čuvana svijest o istome nacionalnom biću i o istome kulturnom identitetu. Ta svijest umije poštivati i čuvati granice država, ali i pronaći načina da one ne dijele nego povezuju ljude u zajedništvo naroda i grade odnose u kojima se poštuje drugoga.

Ratovi su uvijek nosili pogibelji i razaranja, praćena seobama i tragedijom narodâ. Za turske vladavine puk Imotske krajine povlačio se u Primorje i druge sigurnije krajeve Mletačke Dalmacije. Nakon oslobođenja povratak je bio težak. Mnogi se ne vratili, a oni koje je vukla rodna gruda pronađoše pustoš i morahu se odvažiti na novi početak, na život u oskudici i siromaštvu. Oslobođeni krajevi dali su utočište i puku koji se, opet zbog sigurnosti, povlačio iz Hercegovine i Bosne.

Ta davna povijest iznova nam je ispričana i rasvijetljena novim ratovima dvadesetoga stoljeća, pa i ovim nedavnim - Domovinskim, u kojemu se branila slobodna i suverena država Hrvatska. Mijenjaju se osvajači, a tragedije se ponavljaju. Svaki rat ostavlja rane na narodnome biću, kao i na narodnoj baštini i dobrima.

No, narod koji čuva svoj ponos i samopouzdanje, i koji se daje voditi mudročću Evanđelja, stječe umijeće trpljenja i uspijeva zacijeliti rane, otvarajući prostor novome početku, koji izbija poput mladice iz staroga panja i daje da ponovno procvjeta život.

7. Draga braćo i sestre, govorim to ponukan opasnošću koja danas teško pogađa neke dijelove naše Domovine, pa i ovaj divni imotski kraj, a to je iseljavanje ljudi. Ne smijemo to promatrati skrštenih ruku. Ne možemo ulaziti u osobne razloge seljenja pojedinih ljudi, ali valja priznati da jedan dio ljudi odlazi jer ne mogu naći zaposlenje. U našoj suvremenosti sve su

vidljivija proturječja, dok se često prenaplašavaju ekonomske slobode, stvarni uvjeti mnogima priječe da im pristupe, a mogućnosti za zapošljavanja istodobno se smanjuju.

Stoga, da bi se otvarala nova radna mjesta, nužno je promicati gospodarstvo koje pospješuje raznolikost proizvodnje i poduzetničku kreativnost. Pravi cilj društvenog razvoja uvijek bi morao biti taj da se ljudima omogući dostojanstven život putem rada. Papa Franjo izričito naglašava da nositelji vlasti imaju pravo i dužnost uvesti jasne i odlučne mjere za potporu malih proizvođača i raznolikost proizvodnje (*usp. Laudato si', br. 129*).

Braćo i sestre, Hrvatska je prelijepa zemlja, nastanjena dobrim ljudima. Potrebno je istaknuti zadivljujuću solidarnost hrvatskih građana koja se očitovala i za ovoljetnih požara duž naše obale. Našu Lijepu domovinu i danas treba voljeti i braniti te čuvati: i zemlju, i vode, i more. Uvijek moramo biti svjesni da se ljepota življenja ne može svesti samo na materijalne mogućnosti, na zaradu i posjedovanje.

Ljepota življenja uključuje, povijest, Domovinu, spomen na pretke, osjećaj pripadnosti, životnu povezanost s krajem u kojem smo odrasli. Ne dajmo se zavarati obećanjima i prividom sigurnosti koji se nude drugdje. Život je nepredvidiv dar te nas uvijek iznenađuje mogućnostima koje i ne slutimo.

8. Dragi vjernici, usuđujem se pitati, nismo li danas kao narod posustali u narodnome ponosu, u samopouzdanju, ili smo skloniji tražiti unaprijed zajamčenu sigurnost. Sigurnost je postala idol suvremenoga doba. Tražimo sigurnost svugdje i u svemu. Osiguranje, prijeko potrebno u nekim područjima života, proširuje se na sav život. No, nijedna sigurnost ne može predvidjeti život.

Prihvatanje života kao nepredvidiva i dragocjena dara i pouzdanje u Boga čine život otvorenim, a u nama bude spremnost na sve izazove i na sve nevolje. Umjesto borbe za sigurnost potrebna je odgovornost za dar života i za sve ono u čemu se taj dar ostvaruje: za dar obitelji, za dar djeteta, za dar domovine, za dar slobode, za dar zavičaja u kojemu smo ponikli i s kojim je stopljen naš život.

A ovdje u Imotskom treba zahvaliti i na velikom daru zajedništva imotskog vjernog puka i franjevac, na toj stopljenosti života što ga je oblikovala franjevačka duhovnost. Franjevačka je karizma tijekom stoljeća zračila iz Imotskog samostana šireći mudrost Evanđelja od koje se uspravno i dostojanstveno živi. Franjevci su uvijek dijelili sudbinu puka, pa je i civilna povijest ovdje usko vezana uz franjevce. Draga braćo franjevci, to je baština koja vas obvezuje.

Predraga braćo i sestre, na smiraju ovoga dana i današnjega slavlja u kojemu smo, zahvaljujući posebnoj prisutnosti Gospe od Anđela u životu puka Imotske krajine, ponovno razmatrali povijesni hod našeg ispaćenog hrvatskog naroda koji je na ovim lijepim prostorima prepoznao svoju sigurnost u Bogu i njemu povjerio svoje životno uporište. I kad nam se nude neka nova uporišta koja u dnu ne izražavaju istinu, ne bojmo se reći da smo duboko ukorijenjeni u Krista, da smo članovi Katoličke Crkve, da u svemu u društvenom životu imamo svoj stav i da se pred nama nalaze uzori kakav je bio blaženi Alojzije Stepinac.

Blaženoga Alojzija nam je sveti Ivan Pavao II. predstavio kao »najsvjetliji lik« hrvatskoga naroda, koji nam je dan kao svojevrсни kompas da bi se znali orijentirati u životu. Stepinac je ključ za razumijevanje naše crkvene i narodne povijesti. Stoga smo pozvani da što bolje upoznamo taj hrvatski svetački lik.

Njemu, u zajedništvu s Gospom od Anđela i svih svetaca i blaženika u nebu, povjeravamo naše obitelji, Crkvu, Imotsku krajinu i svekoliku nam domovinu Hrvatsku. Amen.